ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

З МАТЕРІАЛАМИ VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

31 СІЧНЯ 2025 РІК

М. ДРОГОБИЧ, УКРАЇНА

«ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ
ПРАЦЬ З МАТЕРІАЛАМИ
VIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

31 січня 2025 рік
м. Дрогобич, Україна

Вінниця, Україна
«UKRLOGOS Group»
2025

УДК 082:001
Т 65

Організація, від імені якої випущено видання:
ГО «Міжнародний центр наукових досліджень»
Номер запису організації в Єдиному реєстрі громадських об'єднань: 1499141.

Голова оргкомітету: Сотник С.Г.

Верстка: Білоус Т.В.
Дизайн: Бондаренко І.В.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Інституту науково-технічної інтеграції та співпраці. Протокол № 4 від 30.01.2025 року.

*Конференцію зареєстровано Державною науковою установою у сфері управління Міністерства освіти і науки «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» в базі даних науково-технічних заходів України на поточний рік та бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (**Посвідчення № 364 від 12.06.2024**).*

*Збірник наукових праць з матеріалами конференції видано офіційно суб'єктом видавничої справи зі **Свідоцтвом ДК № 7860 від 22.06.2023**.*

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA 4.0).

Т 65 **Традиційні та інноваційні підходи до наукових досліджень**: збірник наукових праць з матеріалами VIII Міжнародної наукової конференції, м. Дрогобич, 31 січня, 2025 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2025. — 562 с.

ISBN 978-617-8440-29-9
DOI 10.62731/mcnd-31.01.2025

Викладено матеріали учасників VIII Міжнародної наукової конференції «Традиційні та інноваційні підходи до наукових досліджень», яка відбулася 31 січня 2025 року у місті Дрогобич.

УДК 082:001

© Колектив учасників конференції, 2025
© ГО «Міжнародний центр наукових досліджень», 2025
© ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2025

ISBN 978-617-8440-29-9

ПРОЯВИ ПОСТТРАВМАТИЧНИХ СТРЕСОВИХ РОЗЛАДІВ
Теслюк В. М., Лучнікова Г. В. **498**

СЕКЦІЯ XXVI.
МЕДИЧНІ НАУКИ ТА ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

UKRAINIAN PHYTOCOMPOSITION «BALM TRUSKAVETS», METABOLISM, PHYSICAL WORKING CAPACITY AND NEURO-ENDOCRINE-IMMUNE COMPLEX
Fihura O. A. **500**

ПОШИРЕНІСТЬ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ДИСПЕПСІЙ СЕРЕД СТУДЕНТІВ ТА ЇХ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЗІ СПОСОБОМ ЖИТТЯ
Григорук А. К., Юрченко К. А. **505**

ГОЛОВНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ «СИНДРОМУ БІЖЕНЦЯ»
Григорян О. В. **509**

СУЧАСНІ ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ СТОВБУРОВИХ КЛІТИН У ЛІКУВАННІ НЕОНАТАЛЬНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ
Громова В. Д. **511**

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА КАШЛЮК СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЗА ПЕРІОД 2019-2024 РОКИ
Кречківська Л. М., Молоток В. В. **514**

СУЧАСНІ МЕТОДИ ЛІКУВАННЯ СПАДКОВИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ДІТЕЙ
Ластівка І. В. **520**

ХВОРОБА ВІЛЬСОНА: ГЕНЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ
Ластівка І. В. **524**

СЕКЦІЯ XXVII.
ФАРМАЦІЯ ТА ФАРМАКОТЕРАПІЯ

СТАН ПЛАЗМАТИЧНИХ МЕМБРАН ГЕПАТОЦИТІВ ЩУРІВ НА ФОНІ ПАРАЦЕТАМОЛОВОГО УРАЖЕННЯ ТА ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ГУСТОГО ЕКСТРАКТУ З ТРАВИ ЦИНІЇ ВИТОНЧЕНОЇ
Сусідик Х. В., Качур О. І., Гарліцька Н. І. **528**

СЕКЦІЯ XXVIII.
ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, СПОРТ ТА ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ: МОЖЛИВОСТІ ТА ТРУДНОЩІ
Кудрявець Д. С. **530**

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА КАШЛЮК СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЗА ПЕРІОД 2019-2024 РОКИ

Кречківська Лоліта Миколаївна
здобувач вищої освіти ІІ медичного факультету
Харківський національний медичний університет, Україна

Молоток Валерія Віталіївна
здобувач вищої освіти ІІ медичного факультету
Харківський національний медичний університет, Україна

Науковий керівник: Монакова Ольга Сергіївна
асистент кафедри епідеміології
Харківський національний медичний університет, Україна

Вступ. Кашлюк – це гостре інфекційне захворювання бактеріальної природи, збудником якого є Bordetella pertussis. Характерною клінічною ознакою кашлюку є тривалий спазматичний кашель, що може супроводжуватися приступами ядухи та, у тяжких випадках, розвитком ускладнень, які становлять загрозу життю, особливо у дітей молодшого віку. Попри широке впровадження вакцинопрофілактики, кашлюк залишається значущою проблемою громадського здоров'я у багатьох країнах світу, включаючи Україну.

Найбільший ризик зараження мають немовлята до 1 року та діти дошкільного віку, оскільки їх імунна система є недостатньо розвиненою, а також люди похилого віку, у яких спостерігається ослаблення імунітету. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), щорічно в світі реєструється від 24 до 40 мільйонів випадків кашлюку, з яких 160 тисяч завершується летально, переважно серед дітей віком до 5 років. 95% з цих випадків припадає на країни з низьким рівнем доходу [4, с. 7]. У цих регіонах захворюваність зумовлена низьким охопленням вакцинацією, відсутністю належного доступу до медичної допомоги та обмеженою можливістю діагностики. У країнах із високим рівнем охоплення вакцинацією спостерігається загальне зниження кількості випадків, проте останніми роками відзначено зростання захворюваності серед підлітків і дорослих через поступове зниження імунітету після вакцинації з часом [2, с. 43].

Особливістю кашлюку є його високий ризик ускладнень. Найбільш поширеними з них є пневмонія, яка спостерігається у 15-20% хворих, особливо серед госпіталізованих дітей [3, с. 12]. Інші можливі ускладнення включають гнійний отит, судоми, апное та енцефалопатію. Летальність внаслідок кашлюку залишається низькою у країнах із розвиненою системою охорони здоров'я, однак серед немовлят віком до 6 місяців вона сягає 1-3% [1, с. 9].

Таким чином, кашлюк є серйозним інфекційним захворюванням із значним епідеміологічним та клінічним впливом. Аналіз динаміки захворюваності та ефективності профілактичних заходів є надзвичайно важливим для розробки сучасних стратегій боротьби з поширенням цієї інфекції.

Мета. Метою даного дослідження є аналіз динаміки захворюваності на кашлюк серед населення України за період 2019-2024 років, визначення основних епідеміологічних тенденцій, а також вивчення впливу чинників, які могли впливати на поширення захворювання, зокрема охоплення вакцинацією.

Матеріали та методи. У рамках дослідження було проведено ретроспективний аналіз статистичних даних щодо захворюваності на кашлюк в Україні за період 2019-2024 років. Дані отримано з офіційних джерел, зокрема щорічних звітів Центру громадського здоров'я МОЗ України. Для оцінки динаміки захворюваності проведено порівняння річних показників кількості випадків кашлюку за середніми показниками захворюваності на 100 тисяч населення. Для вивчення впливу вакцинації на рівень захворюваності проаналізовано дані про охоплення профілактичними щепленнями, а також відсоток невакцинованих дітей серед хворих. Статистичний аналіз проведено за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel.

Результати та обговорення. Аналіз захворюваності на кашлюк в Україні за період 2019-2024 років виявив значні коливання показників.

У 2019 році захворюваність на кашлюк становила 5,48 на 100 тис. населення (2314 випадків). У 2020 році показник різко знизився до 2,48 на 100 тис. населення (1041 випадок), що на 54,5% менше порівняно з 2019 роком. Це зменшення було зумовлене впровадженням карантинних заходів у зв'язку з пандемією COVID-19, які включали обмеження масових заходів, закриття навчальних закладів і використання засобів індивідуального захисту органів дихання.

У 2021 році захворюваність продовжила знижуватися і склала 0,22 на 100 тис. населення (91 випадок). Скорочення на 91,3% порівняно з 2020 роком, ймовірно, пов'язне зі збереженням карантинних обмежень і підвищенням обізнаності населення щодо профілактичних заходів, включаючи гігієну рук, використання дезінфікуючих засобів і соціальне дистанціювання.

У 2022 році було зареєстровано лише 32 випадки кашлюку (0,08 на 100 тис. населення), що на 64,8% менше, ніж у 2021 році. Це найнижчий показник за весь період спостереження, зумовлений початком повномасштабної війни в Україні: внаслідок військової агресії пріоритети населення були значно змінені і акцент було зроблено на питаннях індивідуальної безпеки, що спричинило масштабну внутрішню міграцію та масовий виїзд закордон. У зв'язку з цим, значно ускладнилась організацію медичних послуг, включаючи проведення профілактичних щеплень і виявлення випадків кашлюку. Крім того, обмеження доступу до медичної допомоги через пошкодження інфраструктури та нестачу кваліфікованого медичного персоналу, особливо у регіонах активних бойових дій, ще більше вплинули на зниження рівня діагностики захворювання.

Однак вже у 2023 році захворюваність почала зростати і становила 1,72 на 100 тис. населення (707 випадків), що у 21,1 рази перевищує рівень 2022 року. Це пояснюється поступовим відновленням медичної інфраструктури, покращенням доступу до медичних послуг, зокрема доступності лабораторної діагностики. Також такий різкий стрибок показника захворюваності у 2023 році спричинений низьким рівнем вакцинації за 2022 рік (72,9%).

За 2024 рік було зареєстровано 7545 випадків кашлюку (18,40 на 100 тис. населення), що є рекордним показником за аналізований період. Основними причинами цього стали недостатні рівні вакцинації у попередні роки, середнє значенням яких становило 80,03%, що є нижчими за рекомендований ВООЗ поріг у 95% для формування стійкого колективного імунітету.

Щодо сезонних підйомів захворюванності на кашлюк, то найвищі показники зазвичай реєструються у період з серпня по січень із піком у вересні-грудні (осінньо-зимова сезонність). Така сезонність зумовлена збільшенням контактів між дітьми у навчальних закладах та меншою кількістю часу, проведеного на свіжому повітрі в осінньо-зимовий період.

Подібна тенденція була відзначена в усі роки дослідження, за винятком 2019 та 2024 років.

У 2019 році найвищий ризик захворюваності був зафіксований у липні (0,67 випадків на 100 тис. населення). У 2020 році пік припадає на січень (0,78 випадків на 100 тис. населення). У 2021-2022 роках спостерігається значне зниження показників захворюваності, тому максимальні показники становили лише 0,03 на 100 тис населення у грудні 2021 року та 0,02 на 100 тис. населення – у грудні та липні 2022. У 2023 році захворюваність знову почала зростати, досягнувши піку в грудні (0,39 випадків на 100 тис. населення). У 2024 році пік захворюваності припадає на травень, досягнувши 3,81 випадків на 100 тис. населення, що є найбільшим показником за весь період дослідження.

Детальний аналіз регіонального розподілу захворюваності на кашлюк в Україні за 2019-2024 роки ускладнений через обмежену доступність повних даних. Однак, за наявною інформацією, у 2023 році найбільша кількість випадків була зареєстрована у Волинській області (182 випадки) [7], а у 2024 році лідером стала Івано-Франківська область із 1225 випадками. Нерівномірний розподіл захворюваності свідчить про різний рівень охоплення вакцинацією в регіонах та потребу у регіонально орієнтованих профілактичних заходах.

Аналіз рівня охоплення вакцинацією населення України проти кашлюку за 2019-2023 роки свідчить про деякі зміни цього показника, що значною мірою вплинуло на епідемічну ситуацію. У 2019 році рівень вакцинації становив 80,5%, у 2020 році — 80,1%, а у 2021 році — 80,0%. Відносно стабільні показники у ці роки можна пояснити збереженням доступу до планових щеплень попри пандемію COVID-19. Однак у 2022 році рівень вакцинації різко знизився до 72,9%. У 2023 році – рівень вакцинації становив 83,4%. Зниження охоплення вакцинацією у 2022 році значною мірою пов’язане з повномасштабною війною в Україні, яка спричинила значні міграційні процеси, вплинула на медичну інфраструктуру в окремих регіонах, зумовлюючи перебої з постачанням вакцин та обмеження доступу населення до медичних послуг.

Згідно з даними Центру громадського здоров’я, серед усіх хворих на кашлюк 95,9% становлять діти, які не отримали щеплення [7, с. 12]. Це вказує на критичну важливість забезпечення своєчасної імунізації, особливо в умовах воєнного стану.

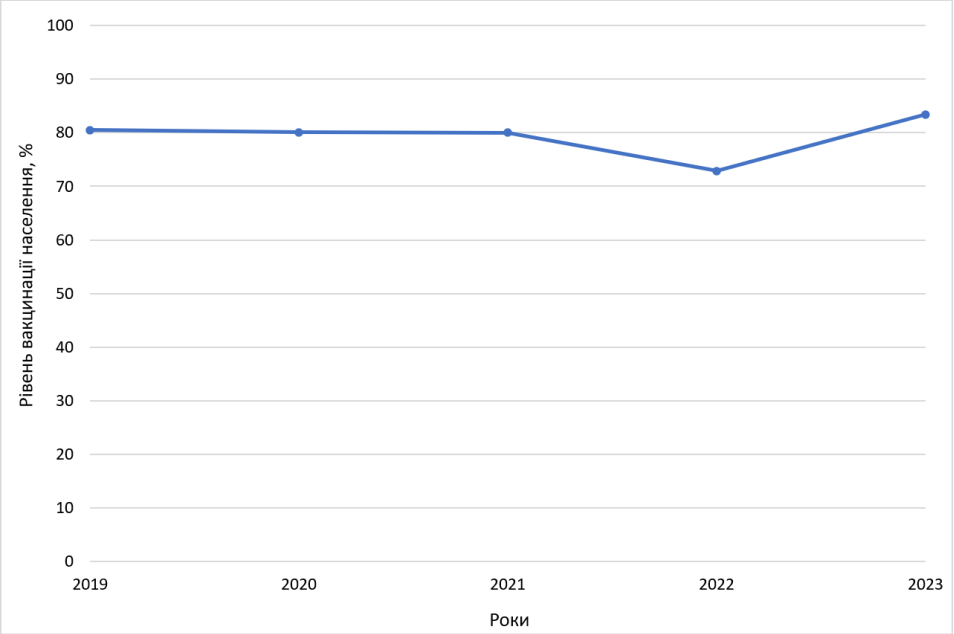

Рис. 1. **Рівень вакцинації за період 2019-2023 років**

У відповідь на аномально різке зростання кількості хворих у 2024 році з 1 серпня 2024 року в Україні була розпочата масштабна кампанія з посилення імунізації проти кашлюку, дифтерії та правця, яка тривала до кінця 2024 року. Її метою було досягнення рівня вакцинації у 80% серед тих, хто пропустив планові щеплення задля формування колективного імунітету, необхідного для захисту населення та запобігання спалахам інфекційних захворювань [6].

Висновки. Динаміка захворюваності на кашлюк серед населення України у 2019-2024 роках продемонструвала значні коливання, зокрема різке зниження у 2020-2022 роках та подальше збільшення у 2023-2024 роках, з аномально великими показниками у 2024 році.

Основними чинниками зменшення захворюваності у 2020-2021 роках стали впровадження карантинних заходів під час пандемії COVID-19, які обмежили передачу інфекції. У 2022 році захворюваність залишалась низькою через масштабні міграційні процеси, спричинені війною в Україні, що ускладнило доступ до медичної допомоги, зокрема до проведення діагностичних заходів.

Зростання захворюваності у 2023-2024 роках було зумовлене скасуванням карантинних обмежень, поступовим відновленням медичної інфраструктури, а також низьким рівнем вакцинації за 2022 рік, що значно вплинуло на формування колективного імунітету. Крім того, збільшення кількості діагностованих випадків у ці роки стало

результатом підвищення доступності лабораторної діагностики та посилення епідеміологічного нагляду.

Необхідність активного відновлення рівня вакцинації та забезпечення доступу до медичних послуг є пріоритетним завданням для покращення епідеміологічної ситуації в Україні.

Стаття є фрагментом планової науково-дослідної роботи кафедри епідеміології Харківського національного медичного університету «Аналіз впливу війни та її наслідків на епідемічний процес поширених інфекцій на засадах інформаційних технологій» (номер державної реєстрації: 0123U100184, шифр теми: КПКВК 2301020, прикладна, термін виконання: 2023-2025 рр., керівник – завідувачка кафедри епідеміології Харківського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор Чумаченко Т.О.).

Список використаних джерел:

1. Bass J. W., Wittler R. R. Return of epidemic pertussis in the United States // Pediatric Infectious Disease Journal. 1994. Vol. 13, № 5. С. 343–345.
2. Berbers G. A. M., de Greeff S. C., Mooi F. R. Improving Pertussis Vaccination // Human Vaccines and Immunotherapeutics. 2013. Vol. 9, № 4. С. 757–761.
3. Edelman K., Nikkari S., Ruuskanen O. Fatal pertussis in infancy // Pediatric Infectious Disease Journal. 2006. Vol. 25, № 4. С. 278–283.
4. Guiso N., Wirsing von König C. H., Forsyth K. Pertussis Revisited: Impact of Vaccines and Immunological Correlates of Protection // Journal of Infectious Diseases. 2011. Vol. 204, № 3. С. 411–418.
5. ВООЗ. Pertussis vaccines: WHO position paper – August 2020 // Weekly Epidemiological Record. 2020. № 35. С. 433–460.
6. Міністерство охорони здоров'я України. 1 серпня починається всеукраїнська кампанія з посилення імунізації проти кашлюку, дифтерії та правця, яка триватиме до кінця року [Електронний ресурс]. URL: https://moz.gov.ua/uk/1-serpnya-pochinayetsya-vseukrayinska-kampaniya-z-posilennya-imunizaciyi-proti-kashlyuku-difteriyi-ta-pravcya-yaka-trivatime-do-kincya-roku (дата звернення: 18.12.2024).
7. Центр громадського здоров’я України. Кашлюк: симптоми, профілактика та лікування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://phc.org.ua/news/kashlyuk-v-ukraini-yak-rozpiznati-ta-zapobigti-zakhvoryuvannyu. (https://phc.org.ua/news/kashlyuk-v-ukraini-yak-rozpiznati-ta-zapobigti-zakhvoryuvannyu) (дата звернення: 18.12.2024).
8. Центр громадського здоров’я України. Матеріали з порталу SharePoint: [Електронний ресурс]. URL: https://phcorgua.sharepoint.com/:f:/s/communication/EjmqY25PovdBqQIduStyIk4BYyQdlSzNevawWlb4Bt6ZRg?e=CXwKaA (дата звернення: 18.12.2024).

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

31 січня 2025 року ♦ Дрогобич, Україна

Українською, англійською та польською мовами

Всі матеріали пройшли оглядове рецензування
Організаційний комітет не завжди поділяє позицію авторів
За точність викладеного матеріалу відповідальність несуть автори

Підписано до друку 31.01.2025. Формат 70×100/16.
Папір офсетний. Гарнітура Cambria. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 45,66. Замовлення № 25/001. Тираж: 50 примірників.
Віддруковано з готового оригінал-макету.

Контактна інформація організаційного комітету:
ГО «Міжнародний центр наукових досліджень»
21037, Україна, м. Вінниця, вул. Зодчих, 40, офіс 103
Телефони: +38 098 1948380; +38 098 1526044
E-mail: info@mcnd.org.ua

Видавець: ТОВ «УКРЛОГОС Груп».
21005, Україна, м. Вінниця, вул. Зодчих, 18, офіс 81. E-mail: info@ukrlogos.in.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК № 7860 від 22.06.2023.